

Діброва Р.С.

здобувач вищої освіти ступеня бакалавр ННІ
№3 НАВС

науковий керівник: **Гузенко Є.В.**, старший
викладач кафедри тактико-спеціальної
підготовки ННІ №3 НАВС, кандидат
психологічних наук.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ЗАТРИМАННЯ ОЗБРОЄНИХ ТА ІНШИХ СУСПІЛЬНО-НЕБЕЗПЕЧНИХ ОСІБ В РІЗНИХ УМОВАХ

Функція працівників підрозділів органів внутрішніх справ України з охорони громадського порядку виконується не тільки в повсякденних умовах, але й під час надзвичайних обставин, пов'язаних, наприклад, із затриманням озброєних злочинців або групи злочинців. Тому в будь-якому випадку, забезпечення безпеки правоохоронних органів та особистої безпеки співробітників мають передбачати оптимальну оцінку ризиків до найімовірніших загроз і оцінку можливих наслідків здійснення цих загроз .

Один із важливих напрямів забезпечення особистої безпеки працівників правоохоронних органів — удосконалення їх діяльності в різних ситуаціях та сферах. У жодному виді діяльності неможливо досягнути гарантій ідеальної безпеки, тому будь-яка діяльність, а особливо співробітника правоохоронних органів, є небезпечною. А тому, забезпечення особистої безпеки під час затримання озброєних та інших суспільно-небезпечних осіб в різних умовах має велике значення у забезпеченні особистої безпеки та має багато нюансів.

Окремі аспекти тактики затримання, а також розробки практичних рекомендацій працівникам ОВС з питань застосування ними тактичних прийомів під час проведення спеціальних операцій, зокрема при затриманні озброєних злочинців чи групи злочинців, досліджувалися в працях М. А. Ожевана, В. С. Дворникова, А. З. Бацазова, З. М. Толасова, О. Г. Корченка, Є. В. Паціра, С. О. Гнатюка, В. М. Кінзерявого, С. В. Казмірчука, В.Л. Бурячка, І. В. Козонова М.А. Погорецького, В. П. Шеломенцева, С. В. Мельника, О. О. Тихомирова, Д. В. Дубова.

Розв'язання проблем безпеки забезпечення особистої безпеки співробітників передусім досягається шляхом поєднання організаційно-управлінських та нормативно-правових заходів і засобів .

Під час затримання злочинці застосовують зброю, вибухові пристрої та інші засоби збройного опору не тільки з метою втекти з місця злочину, але і для

знищення небажаних свідків, а в певних випадках і співучасників (наприклад, поранених).

Підготовка до затримання озброєного злочинця може здійснюватись в обмежені строки або при наявності достатнього часу. У ситуації, коли достовірно встановлено, що озброєна особа має намір вчинити злочин виникає необхідність у його негайному затриманні.

За чисельністю група захоплення створюється з розрахунку трое співробітників спецслужб на одного злочинця. В цілях маскування члени групи забезпечуються цивільної одягом. Група прикриття чисельністю від чотирьох до шести осіб створюється для блокування місця затримання і надання допомоги групі захоплення.

Дії по захопленню озброєних злочинців залежать від обстановки. Місце і час затримання озброєних злочинців вибирають з таким розрахунком, щоб створити найбільш сприятливі умови для дій затримують і виключити при цьому втрати серед сторонніх громадян.

Затримання озброєних злочинців може відбуватися в купе поїзда, в каюті судна, коридорі, тамбурі, що рухається автотранспорт і т. д. Найбільш сприятливим для затримання часом є нічний .

Якісне проведення затримання залежить від принципів, дотримання яких дозволяє забезпечити сприятливий хід операції. По-перше, це раптовість. Затримання повинно бути проведено в той момент, коли злочинець готовий до опору, але не в змозі його надати. У разі, коли злочинець очікує захоплення, необхідно відвернути його увагу й послабити його пильність . По-друге, забезпечення безпеки учасників операції. Мається на увазі підготовлення та екіпірування учасників операції відповідним чином. По-третє, прийняття необхідних заходів з виявлення та фіксації слідів злочину, тобто фіксування проведення спеціальної операції на відеокамеру.

Безпосередньо тактичними прийомами працівника ОВС на етапі підготовки до затримання озброєного злочинця чи групи злочинців є:

- розгляд питання про кількісний і персональний склад групи затримання;
- включення до складу оперативної групи працівника жіночої статі в разі, коли повинна бути затримана особа (особи) тієї самої статі;
- визначення місця, часу, умов затримання;
- неодмінне забезпечення учасників затримання відповідними засобами криміналістичної та оперативної техніки (звуко- і відеоапаратурою, транспортом, засобами зв'язку тощо);
- визначення послідовності затримання;
- розподілення обов'язків між учасниками затримання, послідовність дій, і хто їх виконуватиме під час і після затримання;

- доведення до відома всіх учасників затримання даних про прикмети зовнішності затриманого;

- сформування групи затримання, аналіз і вжиття заходів безпеки при проведенні затримання, передбачення заходів для усунення можливості втечі затриманого;

- при проведенні інструктажу доведення до відома кожного з учасників операції, хто і які засоби захисту, озброєння, зв'язку повинен мати. До підготовчих заходів також належать: вивчення місця, де буде проводитися затримання, з'ясування наявності природних або штучних укриттів і їх фізичних властивостей; формування групи захоплення, групи прикриття, резервної групи, їх інструктаж і оперативно-технічне забезпечення; складання плану затримання.

Отже, можна зробити висновок, що лише завдяки покращенню та цілковитому дотриманню заходів особистої безпеки під час виконання покладених на них завдань, можливе ефективне затримання озброєних злочинців. Запропоновані рекомендації щодо затримання озброєних злочинців спрямовані на недопущення або подолання збройного опору, а також покликані звести до мінімуму або ж повністю усунути можливі втрати з боку співробітників правоохоронних органів і забезпечити ефективне захоплення озброєних злочинців.

Список використаних джерел:

1. Суббот А. І., Жадан І. В. Формування у курсантів-правоохоронців політики безпеки та дій у стані необхідної оборони // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Організаційно-правове забезпечення діяльності контролюючих та правоохоронних органів у сфері господарювання: проблеми сьогодення та перспективи розвитку» (6 червня 2008 р., Ірпінь, Україна) — Ірпінь, 2008. — С. 561—563.

2. Вітик І., Костюк В. Діяльність служби безпеки України та соціальні права: науково-теоретичний аспект // Віче. — 2011. — № 21. — С. 23—26.

3. Кофанов А. В. Криміналістика: питання і відповіді. Навч. посіб. // Кофанов А. В., Кобилянський О. Л., Кузьмічов Я. В. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 280 с.

4. Цільмак О. М. Соціально-правова надійність персоналу ОВС як підґрунтя ефективної професійної діяльності/ О. М. Цільмак, С. І. Яковенко //Наука і освіта: наук.-практ. журн. Півд. наук. центр АПН України. — 2010. — № 4/5. — С. 59—62.

5. Методичні рекомендації про дії працівників органів і підрозділів внутрішніх справ в типових та екстремальних ситуаціях – НАВС. 2013. — http://www.naiou.kiev.ua/files/kafedru/ad/pro_dii_pracivnuk.pdf.